

Bilag

Ø.L.49a-3/1988.bfk.

6. maj 1988

Justitsministeriet,
Slotsholmsgade 10,
1216 København K.

Præsidenterne for Højesteret, Østre Landsret, Vestre Landsret og Sø- og Handelsretten henvender sig hermed til Justitsministeriet i følgende anledning:

Som det vil være ministeriet bekendt, er der i de senere år af landsdommere gennemført undersøgelser om forskellige, nærmere beskrevne forhold af offentlig interesse. Til grund for den enkelte af vedkommende landsretspræsident foretagne udpegning af en dommer til at forestå en sådan undersøgelse, har ligget en beslutning truffet af enten folketinget, regeringen eller en minister. Beslutningsgrundlaget har indeholdt en kortfattet beskrivelse af temaet for undersøgelsen, der altid har haft til formål at klarlægge et vist handlingsforløb, men i reglen tillige har omfattet en vurdering af, om der måtte være begået fejl eller være mangler ved den offentlige forvaltnings sagsbehandling.

Udpegning af en sådan undersøgelsesdommer er sket uden særlig hjemmel, hvilket har medført, at den af dommeren udøvede virksomhed ikke er nærmere reguleret, således som det ville være tilfældet, hvis udpegning var sket i medfør af bestemmelsen i retsplejelovens § 21 eller som led i en disciplinær undersøgelse mod en offentlig tjenestemand.

Det er almindelig antaget, at undersøgelsesdommeren ikke er omfattet af reglerne i retsplejeloven, men bortset herfra giver den manglende regulering anledning til uklarhed og uvished på en række punkter både i forhold til den dommer, der leder undersøgelsen og til den, der skal afgive forklaring, eller på anden måde omfattes af undersøgelsen. Den manglende regulering er særlig uheldig, hvis undersøgelsesdommeren, som det oftest er tilfældet, skal placere et ansvar og således har en domstolslignende funktion. I disse tilfælde består der tillige mulighed for tvivl med hensyn til, i hvilket

omfang undersøgelsens indhold og konklusion senere kan danne grundlag for andre retlige skridt, f.eks. i form af strafferetlig forfølgning eller disciplinærundersøgelse over for offentlige tjenestemænd.

I forbindelse med en for tiden pågående dommerundersøgelse er der endvidere opstået spørgsmål om, hvorvidt der for pressen består ret til aktindsigt i medfør af lov om offentlighed i forvaltningen og om, hvorvidt Folketingets Ombudsmand kan tage stilling hertil. Besvarelsen af spørgsmålet afhænger naturligvis af, om undersøgelsesdommerens virksomhed er en del af den offentlige forvaltning, men herom hersker også uklarhed.

Det må antages, at der ved valget af denne form for undersøgelser er lagt afgørende vægt på, at den, der foretager undersøgelsen er uafhængig af forvaltningen og har betydelig erfaring i at gennemgå, fremstille og vurdere et større erfaringsmateriale ud fra et retligt synspunkt. Det er derfor naturligt at udpege en dommer hertil.

Vi finder imidlertid at måtte pege på, at den manglende regulering medfører en retsuisikkerhed, der vil kunne give anledning til problemer, som muligt kan svække undersøgelsernes autoritet og den almene tillid, der bør være knyttet til deres indhold og konklusion. Det henstilles derfor til Justitsministeriets overvejelse, hvorvidt der bør udarbejdes særlige regler om undersøgelsesdommeres virke.

Da behovet for undersøgelser af den omhandlede art efter vor opfattelse i tilstrækkelig grad vil kunne tilgodeses ved anvendelse af bestemmelserne i retsplejelovens § 21, ser vi imidlertid ikke noget udtalt behov for tilvejebringelse af et andet, særligt regelsæt om dommerundersøgelser, men finder at der, indtil et sådant regelsæt eventuelt måtte blive udfærdiget, ale-